

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 5.—Núm. 199.—Diumenge 5 de Juny de 1904.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyen càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereix a la organisiació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jueges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instància los pleits y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional fòrsova presti servy tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Avant y fòra!

No sols las declaracions de la darrera Assamblea Catalanista, sinó els procediments empleats pera concretarlas, mereixen la nostra més sincera felicitació. Teniam fam de veureus junts y ben abrazzats los distintos elements que ab probada bona fè y valent coratge treballan pel bé de Catalunya, y l'espectacle que'n ha ofert l'Assamblea, oblidant dissensions, ilmant aspereses, condemnant intransigencias producte moltes vegadas de la sobra d'orgull y de la falta d'educació social, nos ha conmogut de debò.

Pochs moviments podrán mostrar d'ara endavant la robustesa y l'empenta del Catalanisme. Admesos tots los matisos, sense fer qüestió fonamental de la diferéncia de procediments pera conseguir lo si últim que tots nos proposèm, ben aviat la nostra acció verament nacional se fará irresistible y vencerá a tots llurs enemicxs, als de dintre y als de fòra, als que la combaten cara a cara y als que hipòcritas y poruchs buscan en la sombra l'amparo de la seva traïdoria.

Res hi fa que'l s'han creut definidors del dogma, únichs profetas de las nostres doctrinas, casta sacerdotal entregada aparentment al culte de la Patria, però en realitat ocupada en incensar la seva personalitat, vulguin entesar la satisfacció que senten tots los catalans de cor, ab protestas y missatges y paraules que de tant que volen dir y representar res absolutament representan ni significan.

Per damunt de las miserias dels homes, lo Catalanisme s'aixecará triomfador, semblant a n'aquells arbres de fulla persistente y sempre verda, que d'en tant en tant també deixan assecar alguna y la fan caure pera que, confosa ab la terra, presta a las branques nova sava ab que alimentar lasfullas que quedan.

Particularisme local

II

No culpem a l'element oficial del seu desmor a nostra ciutat. Los elements oficials espanyols semblan lo poble jueu. Errants tota sa vida, no tenen temps de posar cariny, ni identificarse, ab cap de las poblacions que visitan, en que temporalment viuen. Se queixan de la seva sòrt, o se queixen, segons las facilitats que tuestas los ofereixen. Se troben abandonats en mitj d'aqueix bosch de pedra, buscan inútilment los punts de reunio y las manifestacions de vida dels 20.000 habitants que diuen las estadísticas tenir Tarragona, res d'això troben y s'ajunten ells ab ells per comentar la seva dissòrt que'l ha portat, en vida, a lo que a la vista es un cementiri de vius: forman colonia apart, y per arreu los veurèu anar a vols, rezellosos, despreciatius... i tenen raho!

Bona part venen ja enterats de l'extraña vida que aquí's toca portar, [perquè ja comença a tenir fama Tarragona!] y venen sols, sense la familia: en quatre dies s'acaben de convener y a treballar lo trasllat a una altra banda.

Anyadió lo més important; lo miserable del sòu que, per lo general, disfrutan y lo caríssim de la vida aquí, y completaréu lo quadro, del que, sense esfors, se'n pot deduir que, en una localitat de las condicions de Tarragona, l'element oficial no ho és de vida.

Hi ha més; aqueix element oficial, que no té simpatia a la localitat per que no n'hi inspira, perquè ab ella no l'ueix absolutament cap vincle, se paga de l'exteriorisació, de las apariencies, no té temps, ni voluntat,

PERIÓDICH CATALANISTA

per dedicar a l'estudi de las causas de nostra ruina, no se li acudeix, devant de nostre trist present, més que la burla, lo desprecí, o la llàstima... y las ganas de fugirne.

Disfrutèm també d'un gròs grupo de capitalistas, absolutament excèptichs, en tot lo que fa referencia a nostre present y pervindre, ocupats solzament en vegetar, més o menys migradament, a benefici del cobro regular de cupons, y del, gracias a Déu, no tant regular de lloguers, arrendaments, etz., etz.; y diem gracias a Déu, perquè potser ab això sortirán de l'ensopiment.

Si algún cop surt la seva veu de son cau, és pera maleir de tot quant los rodeja, ponderar l'impossibilitat de continuar vivint aquí, y ja ben desfogats, reduir la vida a la renteta que'ls pisos per llogar o la disminució indispensable dels preus dels mateixos, los ha minvat, ficarse al cau, tancar la porta y dòldres, a tall de moro, de lo suaus de las lleyes d'Espanya que no permeten a un home vendres pera pagar los atrassos que la miseria li ha portat.

Naturalment, que si aquests senyors baixessin del seu trono y's barrejessin ab los demés mortals, ab la societat, ocupant lo lloc que per la seva independencia econòmica'ls correspon, estudiant durant las vint-i-quatre horas del dia de que disposan, los assumptos que poden ser reviure nostru tant desgraciada ciutat, servintos d'alient lo remordiment que deuen tenir de tants anys, del, fins per ells, perjudicial escepticisme, demanant los llocs de perill, que ho són de verdader honor; si tot això fessin, nostra Tarragona estaría salvada y ells no moririan desconeguts o fins potser despreciatxs y odiats.

Hi ha honrosas excepcions, mes, potser ab una mán tindriam prou si las comptavam ab los dits, y si molt nos apuran, fins potser sobraría algun dit.

Tal com obran ara aqueixos elements, jho són de vida pera Tarragona? Al contrari, perquè, com són molts, més dels que semblan a primera vista, sumats ab los primers, ab l'element oficial, reduirian en més d'un cinquanta per cent la població y'l fantasma dels consums, per de prompte, quedaria solutionat, apart de molts altres.

Part dels industrials, comerciants y homes de carreras independents; marxian darrera d'ells y aquí viuria qui de justicia pot viurer en comunitat, aquells que s'ajudan los uns als altres, aquells que viuen del propi esfors, y que's desvetllan pera millorar la seva professió; pochs, però satisfets, acoblats, y desenrotllant sense trabas las seves condicions de vida.

Los industrials... los comerciants... Més val no parlar de l'horrorosa miseria en que viuen sense tenirne ells la culpa en general. Temps enrera'n deya un amich ab horrible veritat: «No que sembla mentida com hi ha encara tants establiments a Tarragona! Sabeu perquè no n'hi ha tres quartas parts iancats, dada la palpable miseria ab que viuen? Perquè, tots tenen interessos creats, tots defensan gastos fets en època més explendent, y'ls defensan ab tossuderia, cegament, esperant, pera viurer, l'hora en què'l company d'ofici se acabi de morir.»

Lo quadro total no pot ésser més trist, y tenim la pretensió de creure que ni més positiu. Donchs, bé; èquin remey donariam nosaltres pera evitar rápidament, una mort tan fondament y desde temps preparada?

Anyadió lo més important; lo miserable del sòu que, per lo general,

en son ensambla la coneguda *Federació agrícola catalana-baleàr*, regintse per un reglament escrit en català y redactat en l'esperit liberal, que sempre presideix a tota idea catalana que repugna sempre tot exclusivisme.

En ell ha tingut lloc un fet de grans conseqüències per la nostra terra; un ministre, representant del poder central y vingut expressament per presidir l'inauguració, ha dirigit la paraula a l'auditori en castellà, fent us d'un dret que li conferia un article del Reglament que permet que cadaquè s'expressi en la llengua que més fàcil li sia. Això ho ha dit ell, afegint que trobava encertat que'ls axis y volent encara sancionar més lo complert acort que existia entre'l Reglament y sa manera de veurer fins ne feu us de la nostra llengua catalana, valguentli las frases pronunciadas en català aplaudiments estrepitosos.

Nosalts prenem sempre'ls oferiments de la gent de Madrid a benefici d'inventari, acostumats com estèm a veurer sempre com acaban totas las promeses, tots los intents de volgut beneficiar lo país que, quan mèllor conclusió tenen, se conclouen en lo nomencatament d'uns quants empleados més que acaban de portar la confusió per arrèu, llençant per la terra alguna engruna, algúns d'ells pera roseigar en forma d'una o dues credencials d'ajudanteis o auxiliars, qua ja tenen ab això'l medi de acabarse de morir d'inanició y encara suposant que en lo bell moment no se'ls presenta'l veto d'algún d'aquests sargentos innombrables que surten com los bolets sens saber com.

No'n fem cas d'aquestas paraules de's ministres perquè sabem bé que no són ditas més que pera sortir del pas y sí, únicament, las fem constar per la manera com, aquesta vegada, han sigut llençades.

Potser serà aquesta que anèm a apuntar una impresió nostra particular, lo temps ne queda per respondre, però aquesta idea nostra'n és simpàtica, agradosa. Al parlar lo ministre, interrumpent al president senyor Raventós, ho feu en català y aquesta circumstancia és per nosaltres garantia sólida de que l'Allendesalzar parlava *ex abundancia cordis* y que sentia lo que deya. Ja no's tractava d'aquellas quatre *frases de relumbrón* que acostuman sempre a gastar y que escampen arrèu los ministres, com los fumadors fan volar la boira espessa d'un tabaco, no; aquella interrupció ja fou produpte de sa inteligença reflexiva. Lo ministre de agricultura tenia en aquell instant la conciencia de las paraules que pronunciava en una llengua seriosa y poch aficionada a vaguetas y a llochs comuns. Parlava ab serietat en ells no acostumada.

Creyem que aquesta manera de considerar l'inauguració del Congrés Agricol del Vendrell, no va del tot desacertada.

Es d'encoratjar aquesta tasca de la Federació agrícola, fundada tenint la vista fixa en las similars de Fransa que en aquell país vehi han donat tan bon resultat portant a las Cambres franceses nombròs estol de representants que han fet lo que han volgut, y'ls que essent aquests pagesos ho-hauran fet bé. Qui aquestas mal trassadas ratllas escriu, ha tingut ocasió de seguir y veurer los treballs que s'han fet y's fan, encaminats tots a estableir una veritable germanor entre totas las societats agrícoles espanyolas, quina iniciativa en aquest punt, com en tots los altres, surt de la nostra amada Catalunya. Treballosament se van formant per tots los indrets d'Espanya aquestas societats agrícoles que són las úniques que poden desvetllar, si possible és, las energies regionalistes en províncies ahont están casi bé mortas y en altres ahont no han existit mai.

Es aquesta feyna, cosa de titans, treball eminentment català, y tenim

la ferma esperansa de que en dia no lluny veurèm quelcom de fet en aquest sentit. Que en buenas manos està el pandero com diuen a Castella, es cosa clara, y pera fer bona professió basta ab tindrer bona gent. En Marc Capella, en Theodor Creus, en Roventós ahir, en Soler y March avuy y després d'altres, han tractat y tractan de portar la cosa per bon camí y gent com aquesta, ciutadans emerits y d'una inteligença y activitat cent voltas probada, ne són garantia.

Respecte als treballs tècnics a què's dedicà'l Congrés del Vendrell creyem que nostres llegidors ja n'estarán enterats y que altres publicacions més idòneas que la nostra y quina única feyna és tractar de materia agrícola se n'encarregaran ab tot lo deteniment que mereixen.

Los nostres entusiastas aplaudimets al president de la Càmara agrícola del Vendrell nostre bon amich y company en Joan Vilà, sobre de qui ha carregat tot lo pès d'aquestas reunions y que no tenintre prou encara, estava, a més, encarregat d'un dels temes posats a discussió.

Visca també la vila de Vendrell que s'ha mostrat en aquest cas a l'alçura de sa missió y visca sempre'l president de la Federació Sr. Raventós, company nostre de sempre y sa junta, perquè tot quan fassi, tantas mellors com obtingui, han d'ésser y serán altres novas fitas posades per indicar l'avens de la nostra causa catalana.

LADIFER.

Mort a bordo

Eran las dèu de la vetlla d'un jorn primaveral. A bordo tot restava quiet; sols la remor de las onas, al topar ab lo casco de l'embarcació, rompien la tètrica quietut que hi havia. En lo camarot número sis, illuminat per una lamparita elèctrica, alguns passatgers, lo metge, lo capellà y'l segon oficial feyan companyia ab un pobre que li fugia l'ànima, que se n'hi anava la vida per moments. ¡Quadro trist! De tant en tant se sentia balbucejar quelcom d'una oració que glassava la sanch. L'othom acurruat, menys uns quants mariners que feyan rotlló a cuberta esperant feyna per deixar la conversa.

No passà encar un hora quan lo metge s'aixecà del seu assiento pronunciant las terribles paraules: ja és mort! a lo que contestaren los accompanyants: ¡Déu l'hagi perdonat! Una senyora que ab ells estava posà sobre'l difunt uns escàpularis que duya ella penjats de son coll. L'official los manà sortir a tots, apagà'l llum de la cambra mortuoria, tancà la porta ab clau, la que's ficà a la butxaca y se'n anà junts ab lo metge y capellà dreta coberta.

Entretant seeren los correspondents comentaris. ¡Qué trist! deyan morir sense ningú de la familia! ¡sense ningú que'l pogués aconsegar, en sos moments darrers, en lo llàrrach rato que pantejava, aquell pantejà d'angúnia! ¡Pobre home! ¡Qué trist! Es tot lo que se sentia en aquell menjador, situat al costat del quart.

No tardaren gaires minuts a baixar alguns mariners, ab sacas, ferros y un capell de fil. A la veu de l'official, cusíren lo mort, després d'haver-lo despullat, dintre una saca vella y bruta; li colocaren al cap y als peus los correspondents ferros, lo posaren sobre una post ja preparada y s'organisa la trista comitiva. ¡Qué trista, qué horrorosa, però noble comitiva!

Un vell marinier, descobert, ab un fanal a la mà, obrí la marxa; lo seguian dos més, portant a coll aquella massa inerte que al poch rato tenia que ésser menja dels peixos; anava darrer lo capellà ab un altre marinier fent d'escolà, l'acompanyament que presidia l'official; lo metge, y venian després los passatgers, entre ells algunes donas plorant y mari-

ners. Arribaren al pont, pujaren dalt los que presidien lo dol junts ab lo cadavr, lo colocaben reposant sobre las baranas, lo capellà cantàls salms de rúbrica, y resaren junts l'acompanyament una oració.

De prompte's senti un xiulet: lo soroll de la màquina parà y com criats per la curiositat pujaren també a coberta altres companys de viatje que no sabien la nova. Un quadro's presentà a ma vista que no se'm bofarà ja més. La llum esmortuida de la lluna, que fins allavors havia estat amagada, envia sos raigs a n'aquella munio de gent. A la veu de l'official se llençà'l cadavr a l'aigua; dues coses se notaren que feran plorar lo cor: la llum de la lluna que s'apagà y una glòpida d'aigua com si'l mort dongués l'últim adèu.

Lo barco vira en rodó, torna a sonar lo xiulet y segueix sa marxa sense preocuparse per res del sér que allí deixava. La lluna torna a iluminar lo barco, las onas tornaven a interrompre'l silenci de a bordo y tots en lo seu camarot ja no's recordan del que havien tirat poch abans als peixos. Sols un vell marinier que peras culpas havia tingut que abandona la familia y reconegué en lo mort al seu fill, lo que feya trenta anys no havia vist, en un recó, sanglotant de angúnia ab prou feinas se li entenien las paraules de: ¡Déu l'hagi perdonat y a mi també'm perdoni!

M. FARRERAS Y MUNNER.

Utilitat de certes festas sportivas

PRIMERA DAMA.—Que ha anat a veure la cursa d'automòvils, Amelia?

SEGONA DAMA.—No, lo meu marit no m'ha volgut pendrer, ha temut los accidents...

PRIMER MARIT.—Cóm? pendrer la meva dona, ma sempre aimada, esposantla a...

Això may!

PRIMERA DAMA.—Es a dir que vostè hi ha anat sol!

PRIMER MARIT.—Sol, complertament sol!

SEGON M. RIT.—Jo, també absolutament sol!

3.er-4.ta MARITS.—Nosaltres també sols, tots sols!!!

PRIMERA DAMA.—Bonich viatge.

PRIMER MARIT.—Esquistí... los voluntats d'Orleans sobre tot!

TERCER MARIT.—Com tota la Normandia.

PRIMERA DAMA.—Què?

SEGON MARIT.—Volen dir Châlons, los voltants de Châlons, la Xampaya.

TOTS LOS MARITS.—Sí, la Xampaya, la Xampaya.

SEGONA DAMA.—Vos també, viscomte. Si'm sembla que vos vaig trobar la vigília de las curses prop del pavilló d'Armenonville.

Lo VISCOMTE (sent embus).—En efecte.... vaig pendrer lo camí de mitja nit, a l'estació de l'Oest.

TOTS LOS MARITS.—Est, Est, vol dir de l'Est.

PRIMER MARIT.—Era emocionant aquella cursa, apassionant! Y sobre tot l'aire de la mar.

SEGONA DAMA.—Cóm, quina mar?

QUART MARIT.—Val més això que exposarlas a tan grans perills!

(Los marits passan al fumador)

PRIMER MARIT.—Bé, que hi havèu anat a Mazagran, vosaltres?

SEGON MARIT.—Y cá home! Jo vaig anar a Fontainebleau ab la Fabiana.

TERCER MARIT.—Jo a Saint-Germain ab l'Urbana.

TOTS.....—Jo a l'Havre, jo a Chantilly, etz., etz.

(Mentrestant les senyores s'havien quedat solas al saló)

PRIMERA DAMA.—No vos podieu figurar, amigas meves, en quin estat va tornar lo meu marit; oh! terriblement cansat.

SEGONA DAMA.—Y'l meu! no hi havia per ahont agafar-lo.

PRIMERA DAMA.—Sens dubte, per escusar-se, l'endemà me va fer un bonich regalo... un anell.

SEGONA DAMA.—Cará, a mi també... un jettatore.

(De traducció)

Aplech catalanista a Constantí

De veritat que ho era consolador l'espectacle que presenciem lo diumenge passat a Constantí. Públlic nombrós, que may encara havia escoltat la bona nova, anava poch a poc compenetrantse de lo que's oradors li anavan dient usant son propi llenguatge, la nostra bella y maltractada parla, joya de la moderna poesía y la que en unió de sa germana provensala occupa'l lloc d'honor en las festas de la Ciencia Gaya; espij ahont sempre's miran los cultívadors aimants de l'Amor y de la Gentilesa.

La gent de la terra, que eran en l'aplech majoria absoluta, ho demostraren ben aviat que la rassa antiga dels moradors de Constantí continguian la mateixa; que encara vivian los catalans antics que seglevament enerrera quan la gloriosa guerra dels Segadors meresqueren que's perpetués sa memòria entre's patriots. Ho diu encara la cançó: Constantí, lo bon fadí...

Quina corrent de simpatia s'establí ben aviat entre oyents y oradors! Senyals d'assentiment unànim quan aquests deixaven ben sentadas sus conclusions; aplaudiments entusiastas seguian sempre los ben arrodonits periodes que's oradors improvisats anavan pronunciando, y'l foch patriòtic que d'aquests s'havia anat apoderant, s'havia trasmès a l'ensembs a tots quants escoltavan; a tots los veyam disposats a terminarla la frase que's que parlavan no més havian comensat.

Es encoratjador lo resultat obtingut en aquest mitin. Ben segurs n'estem que no ho serà treball perdurable que la llevar sembrada lo diumenge passat portarà brillantissima culmina.

Ho podrém dir com lo poeta inspirat:

*La que sembrásteis, mágica semilla,
Nº aveníose cual trigo de las eras:
En hoyo vino á germinar profunda.*

No, l'abràs de germanor que per boca del president Ixart donaren los catalanistas de Tarragona, Reus y Valls a l'encontrada constantina, quedà ben sagellat. Lo llàs d'unió fet de mà mestra, ben lligat quedà, y sa factura indestructible anirà arreplegant cada dia més per la nostra causa catalana, los homes de bona voluntat, que per fortuna, abundan més de lo que era de suposar després de tants anys de destrucció moral, tant ben estudiada y portada a cap ab lo decdit propòsit de dividir los pobles pera poguerlos explotar després un a un y sense dificultats de cap mena tota la lloplada caciquista.

Preparant lo mitin

Al matí ja's comensà a veures moviment a Constantí. Alguns dels nostres companys, qui a peu qui a caball se dirigiren a la vila vehina a fi de posarose d'acord ab los organitzadors del mitin nostres benvolguts amics los senyors Doctor Martí y Joaquim Panadés, entusiastas defensors de nostras idees. En ells ha trobat la comissió organisadora la més decidida cooperació y a n'ells se dèu tot l'èxit de la jornada.

Lo local triat era aproposit, lo teatre Maginet situat en lo primer pis del cafè del mateix nom que cedi son propietari cafeter, desitjós ell també d'ajudar al bon èxit de la nostra empresa. En tot y ésser espayós lo saló d'espectacles resultà petit, puig la concurrencia l'omplia a vessar y més n'hi hauria anat de gent si més lloch hi hagués hagut.

L'arribada.—Los de Valls

A las quatre de la tarde comensavan a arribar cotxes y tartanas de Valls, de Reus, de Tarragona, surties las unes de las associacions respectivas, de casas particulars las altres. Totas eran rebudas ab alegría y satisfacció pels companys que ja hi eran, essent a l'ensembs los viatgers saludats pels veïns del poble ab marcas de respecte y consideració que tots agraijan.

L'estol vingut de Valls era nombrós, lo mateix en qualitat que en

quantitat; firmas ben conegudas totes ellas y figurant entre lo principal de aquella ciutat. Agricultura, banca, abogacia, lletras, ciencias, tot hi era representat y a tots tinguerem lo gust d'estrenyer la mà.

Recordem entre altres los senyors Moragas, Freixa, Ribas, Morera, Gelambí, Pujol y quinze o vint més quins noms n'ns acuden a la memoria.

Los de Reus

La representació de Reus no tan nombrosa, també era escollida. Tan sols una comissió havia vingut pera donar fè de vida y del gust y satisfacció ab que veyan la celebració de l'acte. Lo ser a Reus festa grossa havia impedit la vinguda d'una més nodrida representació. Entre ells venia'l bon amic J. Carbonell que fou un dels oradors més applaudits del mitin celebrat.

Los de Tarragona

Uns sexanta ne contarem dels de casa y més encara haurian comparegut si una expedició ja de temps concertada no hagués fet que una colla's dirigís aquell dia d'excursió a Santas Creus.

Comensa'l mitin

Tot seguit vinguda l'última tartana comensa la gent a omplir lo teatre de Maginet, que ben aviat se vegé de gom a gom. Los corredors també ho estaven plens y ls darreras de l'esenario eran també llochs aprofitats pels que no havian tingut la sort de serhi dels primers.

Obrí l'acte'l president de l'Associació catalanista de Tarragona y sa comarca, entitat de qui havia partit l'iniciativa de l'acte que estèm relatant.

Tenia a sos costats, adénies dels companys que havian de pendrer la paraula, representacions de las societats catalanistas adheridas al mitin que en aquell moment se celebrava.

En Joaquim Panadés

Concedida la paraula al seyor Panadés, lo nostre entusiasta company a'salà y comensà sa brillant peroració saludant als forasters en nom de Constantí que digué ell, agraïa de veritat s'hagués pensat en comensar per ell la sèrie dels mitins d'aquesta temporada. Feu la presentació dels catalanistas de las diferents localitats y afegí que, encara que no estés ancargat de consumir torn, era tanta la satisfacció que sentia y que omplenava son cor fins a vessar; tanta la seva convicció de que las ideas, que portavan, eran las úniques capaces de redimir aquesta terra desgraciada, que no podia resistir a la temptació de parlarne, encara que no fos més que breus instants. Son parlament, coronat de llarachs y sorollosos aplaudiments, donà ja la pauta de lo que havia d'ésser lo mitin: una continuada ovació a tots quants parlaren.

En Bernabé Martí

Prén la paraula aquest jove company, manifestant al públic que's catalanisme odia per igual tots los sectorismes polítics y per això no va pels pobles a fer política de cap classe. Nosaltres no ho som uns negociantos o marxants de la cosa pública: nosaltres, que tots tenim modo viure coneigut, dediquem las horas sobreres del treball a fer Patria, a escampar veritats, a fer reviure antics sentiments de dignificació y de llibertat que semblavan adormits en los cors dels catalans.

Fueteja de valent al Centralisme, demostrant sos defectes y explicant per medi d'exemples pràctichs los inconvenients d'aquesta absurdia doctrina que permet que, en apariència, ab senzillas fórmulas se curin tots los mals, quan no's fa altra cosa que taparlos pera que no's vegin mèntrases segueixen treballant per dintre. Aixis mateix aquest sistema fa dels homes veritables encyclopedias y genis, puig que pera tot serveixen: fixeu-se si no en lo que passa ab los ministres que

l'un cop son bons pera arreglar l'hisenda, demà pera l'instrucció, l'altre per cuidarse de la marina, l'altre per salvar l'agricultura, en una paraula, que tenen aptituds y coneixements pera tots los rams, proba la més segura de que no han de tocar una cosa que no l'espatri.

En contraposició, demostra la bondat de las idees autonomistas ja pera lo mellor funcionament del municipi, ja pera garantir la veritat de la representació nacional en las Corts, ja com a medi pera lograr la regeneració de l'administració publica, ideal que diuen persegir tots los partits espanyols, però que sols pot oferir y realisar lo Catalanisme. Fou molt applaudit a l'acabar y interromput molta vegadas.

En Pere Lloret

Comensa son parlament lo nostre amich remerciant la salutació que als catalanistas forasters ha dirigit lo Sr. Panadés en representació del poble de Constantí, al que ell saluda a l'ensembs ab lo cor plè d'entusiasme perquè veu quan desitjós està de coneixer y professar los ideals catalanistas.

Entrant desseguida en materia, explica que l'Espanya no sols es un país accidentat per lo que fa referencia al seu terer sinó també y més encara per las notables diferencies entre's pobles que l'habitan. Principalment entre Castella y Catalunya pot dirse que hi més que diferencies, reals y positivas contradiccions que fan que'l castellà que vé aquí no's trobi pas com a casa seva, y que'l català que vá a aquelles terras senti vivissims desitjos de tornar. Demostira ab exemples gràfics lo distints que són los idiomas, l'història, lo dret, lo caràcter y las costums d'abdos pobles.

Per això, afegeix, quan s'uniren, se pactà que cada un se cuidaria de governar-se conservant la més completa autonomia, puig que may s'ha acudit a ningú que pobles diferents hagin d'esser regits per un mateix patró. Mest pacte no's ha completat, y unas vegadas amarant los nostres camps de sanch catalana com en las guerres de Felip IV y Felip V, unas altres portant al terror de Catalunya las funestas divisions produïdes pels partits polítics dels nostres temps, de grat o por forsa, ab manya o brutalment, la nostra Patria ha perdut sus llibertats, cayent sota'l jou d'un despotisme que res li ha respectat, ni las seves costums, ni'l seu dret, ni sus tradicions, ni la seva llengua.

D'aquí que hagi nascut lo Catalanisme, que te son bressol en lo primer acte de tiranía que's consumà contra Catalunya y que no és, com alguns creuen, producte de pensas exaltadas o bullentas, sinó necessitat imperiosa d'un poble aimant de la llibertat y que se sent ben fort pera donàrsela y gaudir de sos beneficis. Enumera a grans gambadas las reivindicacions catalanistas contingudes en lo Programa de Manresa, encoratjant a tothom a defensarlas dins de l'esfera en que's mogui cada hu, perquè tots hi caben sota'l plèch de la bandera de les quatre barres, lo mateix los del plà que's de la montanya, los blanxs que's negres. La doctrina del catalanisme, es tota amor y germanor. Que s'uneixin tots los catalans d'una vegada y la Patria tornarà a ser gran y lliure. Grans aplaudiments coronaren aital discurs que acabà ab un crit de Visca Catalunya! contestat ab entusiasme.

En Joseph Carbonell

Parla en nom dels catalanistas de Reus que han volgut associar-se com los de Valls y demés encontrades a la festa de Constantí precursora d'altres en que's demostrarà com avuy l'esperit sà y ben catalanes que domina en aquesta hermosa comarca del Camp de Tarragona ahont tenim las nostres afecions y los nostres interessos, ahont hem nascut, volèm viure y haurèm de morir, si'l Centralisme no mana una altra cosa, puig no seria estrany al pas que portem que

vingués disposat que's enterraments se fessin d'ara endavant a Madrid pera protegir las industries funeràries de la vila y Cort, úniques que han pogut arrelarhi.

Ab tò humoristich que causa inmellorable efecte, va destriant las vexacions que pateix la nostra terra, fixantse d'una manera particular en la prohibició d'usar la llengua catalana en tots los actes oficials y en los inconvenients que portan tant lo servei militar forsons com lo sistema de quintas, demonstrant lo dret y la necessitat de que's declarí oficial la nostra parla y de que s'estableixi'l servei voluntari tal com se fà en los països més avansats del món.

Explica com lo catalanisme no es un partit polítich sinó un moviment nacional que abraça per lo tant tots los estaments y permet que hi tingan cabuda totas las ideas per contraries que sian, mentre's lis qui las professin estiguin conformes en l'idea capdalt que ha d'animerlos: lo dogma de la nacionalitat catalana.

Prene peu d'això fà atinadíssimas observacions sobre'l problema religiós y social, que no són d'ara sinó de tots los temps, y quinas conseqüències may han portat trastorns a Catalunya puig ha sapigut inspirar-se sempre en son amor innat a la llibertat que la feu lo país mes democràtic de la terra. Ab brillants y sugestius exemples acaba son parlament que li valgué bon nombre de aplausos.

En Francisco Xart

En nom de l'Associació d'aquesta ciutat y de la Comissió organisadora de l'Aplech, parla'l nostre president pera agrair al poble de Constantí la germanívola acullida que ha dispensat als seus companys de causa, ja rebentlos ab tota mena d'afalachs y finesas, ja escoltant lo predicamen de las nostres ideas, ab una atenció y un zel que per si sol demostrans que han fet despertar dormits sentiments de Patria.

Després de glosar algunes de las Bases de Manresa, y fer atinadíssimas observacions sobre'l camí que deuen seguir los pobles pera assolir son perfeccionament, fa veure l'importància que en lo desenrotlllo de la vida individual y colectiva tenen lo municipi y la comarca com a entitats naturals ahont l'home y la família han de trobar sa més sòlida defensa.

Per això nosaltres, los catalanistes, anyorem que als municipis se's hi torni la perdua autonomia pera ferlos sortir de l'esclavatge en que jauen avuy, convertits en rodas odiosas del poder central, y pel mateix motiu proclamèn com a un dels principis en que hem de fonamentar la governació de la Catalunya autònoma, la resurrecció completa de la comarca, que podrà vindre a representar en aquesta terra lo cantó suis.

Ab encertadas frases demostra l'odi dels governs contra Catalunya, per lo qual troba just que se's hi correspongi ab la mateixa moneda. Però, creu que sense deixar de vigilar los actes dels governs, devèm cuidar un xich més de la nostra conducta, ja desarrelant vícies que estrafant nostre caràcter, ja preparant robustas y sòlididas defenses contra tot lo que atenti a la nostra personalitat.

Que Catalunya tota's convenci de que la seva salvació està en ella mateixa, y no hi haurà forsa que puga resistir la seva empenta avassalladora. Companys cridèm tots Visca Catalunya!

Un atronador visca ressonà per l'espai, y forts picaments de mans que duraren prou rato.

Al comensar son discurs l'amich Carbonell, delegat de Reus, anavan ja las campanas a més y andar anunciant la prompta sortida de la professió que tots los anys se fà per fi de Maig solemnificant l'acabament del mes de Maria. Aquesta circumstancia feu que tant lo seyor Carbonell com lo del president Sr. Ixart, especialment aquest últim, hagués de procurar escusar son parlament.

Acabà lo mitin en lo major bon ordre y'l crit de Visca Catalunya! fou contestat per tota la concurrencia ab un entusiasme potser mai vist en aquella vila de Constantí.

Ja la tenim sembrada la llevor y bons y entusiastes catalanistes quedan per aquelles encontrades pera ferla fructificar. Los seyors Panadés, Martí, Aymat, Sardà y tants altres tenen la paraula y no'n dubtèm de que una agrupació catalanista n'eixirà, valenta defensora y portaveu de las nostres comuns aspiracions.

Sortida

Acabada la professió de las «Filles de Maria» que per cert era ben vista y animada per la presència de ben xamòs nenes que ben alt posaren aquell dia sa fama de bonicas, passaren tots a refrescar al mateix cafè de

Maginet, recullintne bonas imprevisions de l'efecte causat a Constantí per l'exposició de la doctrina catalanista. Pit y avant entusiastes consolaven entre nosaltres que'l tenien ben mitj de la major animació y gatzara los de Valls, los de Tarragona, donantnos ja cita pera las vinentes reunions.

A la Canonja, donchs; a Vilaseca, al Plà y a forsa d'altres. A tot arreu convé portar l'alegre novat.

Comentaris

Anar per llana

y sortir esquitats

Ab la célebre proposició contraria a la professió de *Corpus*, feren los republicans una gran planxa; però aquesta planxa no té punt de comparació ab la que han fet los elements de *La Opinión*, pera treure al cap de vall un dels ridiculs més espartans que registra la maleïda política.

Y tot per la ceguera de posar en un *mambrete* al Sr. Prat, a qui no poden veure ni pintat per l'horrible delict de d'haver acceptat la vara d'alcade, quan ells pera obtindrela fins

Aqui tenen lo secret de que no van a l'Ajuntament; que en la festa del *Corpus*, se colessin al banc de los regidors poch menys que de matute; que després anessin a protestar hipòcritament de la suposada conxorta de l'alcalde ab los republicans, quan ells han fet conxortas ab tot *vicho viviente*

Xacolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trovarán surtit de totes las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí.

Lo dipòsit està instalat en lo Colmado **Pelayo**, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

voltadas per arreu de grans besneus (nuevas grossas) que's miran granotes saltant per les rodères y las meules y esquitxant les calsas de pastetes, boy cercant lo cardot, la malvarisca y bons planters d'una herba que's diu xisca!

Ja hi són a la Pineda, prop l'ermita; ja bell rosetch dintre del pap ne senten; ja esmorzan tots; lo llangardaix dormita mitj desvetllat, puig sos recels augmentan: que li pot preventi un disgust sospita de part d'aquelles gents que s'alimentan, perquè sempre és crudel l'humà il·lilitge quan per herboristar surt de viatge.

De gana si que'n duen fins per vendre Pa de cu-cut, pedrèncs y brasseras, violas y apits borts de brot ben tendre, fanassos,verts llatxons y gabarreras, enciam de senyor que és fi de pendre blat de diable, meller que'l de les eras.... Conta l'història que de tot probaren y que alguns del remat fins s'enfitaren.

Pera fer més placívola la festa lo gran Pastor los conta, de passada, llegenda que fa uns anys guarda sa testa de sa gran novetat enamorada, sente son argument tribut que presta al moro, lo senyor de l'encontrada, sols hi fa una variant que és ben notable: que tot se paga a cents, xifra olorable.

Si per cas en la terra hi ha justicia, y poble caballer y aimant se mostra, al gran Pastor, d'aquest país delicia, alsarà un moliment per honra nostra, que un hom de tan saber y alta pericia jamay podrá quedar penjat al sostre, que honrar a las personas de gran ciència dels pobles forts serà sempre incumbencia!

R. I. P.

Una visita a casa

En Felix Ribas

Feyas días que volíam anarhi a can Felix Ribas y ab desitj esperavam lo moment oportú. Pera tot en aquest mòn se presenta'l moment, fins pera fer una visita agradable y profitosa, pera tindrer una estona de classe interessant y forsa instructiva, parlant d'art en totes sas manifestacions ab en Felix, l'amich de valua, de bella intel·ligència, discret y modest en grau superlatiu.

No se'n vol convencer en Ribas que en aquesta vida, tota ella plagada de convencionalismes y de tristes realitats no n'hi ha prou en valdrer; és necessari donársela l'importància, si no, ningú la concedeix. N'estém tan tips de veuler passejar per aquelles Rambla la forta corrua de milocas tarragoninas, imbuïdas totes de sa immensa sabiduría, de son talent incomensurable, plenament demostrat a la vista de tothom per lo ben encertat cop d'estissoras del mestre sastre que, verament, nos omplena'l cor de joia immensa quan topem ab un home que no'l necessita lo figurí d'última moda pera demostrar sa importància, son talent indiscutible. A l'invers d'aquells galldindis no la necessita la gardenia a la solapa, la botina irreproachable y ben enlluustrada, lo Cristys arribat ab l'últim vapor de Mac-Andrews pera fer veurer sos incomensurables coneixements; li basta ab ensenyar sas obras ben originals y ben variadas y repartidas per tots los indrets d'Espanya gracies al gust exquisit de familiars y persones ben coneigudas, lo bisbe Comes, los Morenes entre altres.

Té actualment en Felix Ribas en obra variis treballs de capdal importància y que havém tingut lo gust de examinar. Un altar per l'Iglesia de Montserrat està actualment en construcció, costejat per D. Joseph de Müller, antic deixeble d'aquella escolanía, escolaner d'aquells que tant inspiraren las musas d'en Verdaguér y d'en Nicolau produint la magnífica creació que ara fà un any nos donà a coneixer l'*Orfeó Català*.

Projectat per en Felix, és del gòtic més pur, més hermós, del nostre gòtic català; serà, un cop llest, escultura d'un efecte verament grandios, digna de figurar en las capellas de la Catedral de las Montanyas; rich y grandios com tot lo que's fà per Montserrat. Sos calats, sos ben tallats pi-

nàculs y uns frisos obrats ab verdader amor encisan, ab tot y no ésser terminats encara, donant idea de l'hermós y brillant conjunt que formarán quan l'artista hi haurà donat sa última mà. Ah! ditzós l'home que sab produir tan belles obras y ditzós, també, l'altre home que disposa de recursos suficients y conviccions prou arrelades pera donar motiu a que's produixin!

Un'altra obra, magna també, tinguem ocasió d'admirar. En pedra de Vinaixa y projecte del nostre bon amich l'inspirat arquitecte Salas y Ricomà, s'està fent la gran portalada que donarà sortida als claustres de la nostra Catedral, enllestint un tròs d'aquesta que fins ara tenia l'aspecte de les ruïnes de Palmyra.

De can Felix Ribas ha surtit com tots saben l'airós arch de triomf, única obra important que's feu a Tarragona quan la vinguda d'Alfons XIII, y del mateix obrador procedeix lo magnífich altàr major de St. Joan del Port que per sí sol bastaría a deixar sentada per sempre la bona fama artística de nostre amich.

No acabaríam mai si'n haguessin donat per tasca fer una relació de la immensa quantitat de joyas artísticas que n'han surtit de can Felix Ribas. N'hi han prou ab aquestas pocas para donarne clara idea.

Que perseveri en sa tasca desitjèm, que tallers com aquest són los que verament donan importància y nom a una ciutat. Adeu y fins un'altra visita, que quan del vostre palau encantat sortíam, ja ho ferem ab l'idea decidida de tornarhi...

LO DOCTOR PALAUET.

DE LA COMARCA

Cambrils.—No cal que tot sigui pels homes: bona tasca fan las dònas genuïnes catalanas en los avensos del catalanisme nacional, y bona part de aquesta tasca la portan a maravella las xamosas donzellas, aquellas que cent trobadors de l'amor y del cor tenen que'l hi gallejan arreu per conquerir un bossi sisquera de la seu preuada y amorosa, a l'ensembs que noble y lleal amistat.

Y cal extranyarsen; qui ha desperitat ara com ara, las fibras adormides de nostre cor vers nostre causa tres cops santa de Fè Patria y Amor, han estat aquellas aguerridas donzellas quinas argentinas veus retrunyian durant lo mes de las flors per l'amplie espay de nostra iglesia parroquial.

Y és que amollant las velas d'aquestas cansons sodollas de gracia y sentiment, han fet las delicias de tots los faels y han despertat aquellas melodias tan tendres, finas y gentils, admiració dels més celebrats músichs moderns.

¡Ah, si disposés d'espai! quina ressenya sortiria de la meva ploma!... però ara, com que agobiat nostre director d'original, que en veritat té més importància que aquestes ratllas en las columnas de nostre setmanari, acontenteu, donchs, hermosas neñas, en saber que heu desempenyat vostre comès a las mil maravellas, deixantos a tots enbadalits escoltant los vostres cants que a bon segur faran colla honrosa en aquella institució de la ciutat comtal que ha obtinut llores y triomfs ab valents competidors y s'anomena «Orfeó català» per acoblarse en la benéfica sombra de nostra senyera a la qui fa enlligar l'esperit tantas vegadas com l'entona sa salutació.

No sé si fereixo vostra modestia; més, prenèuvosho com entusiasta admirador que soch vostre y com a jove si sà o no sà de vostra edat, que rumbera ab l'axam catalanista, que si no té establetta institució pública, sab fer pública manifestació de sas doctrinas que a dolls beu en los manantials que brollan dels seus periodicals.

Y en gracia a la brevetat, acabo ma ressenya, felicitantvos coralment en nom propi y en lo de mos companys.

Lluís ROVIRA GUINART.

NOVAS

La professió de Corpus ha estat engrany lluida com may s'hagi vist a Tarragona, exteriorisantse ab aital motiu la protesta del veïnat contra l'etzequellada que's republicans cometeren a l'Ajuntament.

La festa de Corpus, donchs, ha revestit gran solemnitat y tant los oficis del matí a la Catedral, com la professió a la tarda, estiguieren concorregudissims, veystent representacions nodridas de totes las classes socials.

Sols un detall ha vingut a trencar la serietat característica d'aital festa, y es l'actitud dels regidors de *La Opinió* y del *Diario de Tarragona*, que donant probas d'una lleugeresa inexplicable o d'una despreocupació sense exemple, no respectaren la santetat de la festa y l'aprofitaren pera donar publich testimoni del seu dessentiment y de la seva inquieta vers l'Alcalde.

Contenim la ploma perquè ns fan llàstima aquests senyors regidors, ridiculis y mofats pel poble de Tarragona en pès; però no volèm deixar d'estampar una consideració que's ha sugerit la magnitud de l'ofensa realisada als sentiments religiosos del poble.

Péremos nosaltres, sense abonarla ni molt menys, comprenem l'actitud francament sectaria dels republicans, las seves exageracions y las seves intranzigències: lo que no'n cap a la mollera ès que gent que's diu catòlica, que va a trobar als capellans en dies de eleccions, que s'ereixen en guardadora dels sentiments religiosos de Tarragona, aprofiti l'acte solemne d'un ofici y'l més respectable encara de portar a Nostreamor pels carrers de la ciutat, pera exhibir y fer remarcar diferencias polítiques que a ningú interessen, demostrant ab això que no assisteix a n'aquelles festas pera honrar a Déu, sinó pera donar satisfacció a passions petitas y miserables.

Caldrà ferlos hi entendre a n'aquells senyors pera que ho sàpiguan una altra vegada que, a nel banch de la Catedral y a la professió, no hi ha ni hi pot haver bandos y partits entre'l regidors sinó catòlics y representants del poble de Tarragona.

A darrers del mes passat ha publicat lo *Boletín Oficial* una llarga sèrie de censals de pensions petitas que a l'Estat pertanyen, donant un mes de temps pera lluirlos.

La forma en que's fa aquesta publicació, com ja tinguem ocasió de indicar, sembla demostrar que's tracta d'un *negoci* en lo que n'ha de sortir beneficiat un particular y n'ha de rebre'l públic grosso perjudicis.

Perque l'anunci dels tals censals està fet d'una manera que fa sospitar s'hagi empleat pera que ningú s'enteri de res.

Tots los afrontaments de las fincas que's citan són de l'any de la picó y com no s'anomena l'amo ni antich ni modern, anèu a saber, sobre tot en las fincas rústicas, si és la vostra vínya o l'horta del costat la que ha de pagar lo censal.

Y encara això no és res devant de las graciositats contingudes en l'esmentat anuncii. Vos trobèu a la millor que vos senyala una casa de la calle de Tras Purísima, o un'altra del carrer de Sant Miquel del Port, lindante por un lado con la calle de la Paz, o ab la següent descripció que tomba d'espàtillas:

«Una porció de terreno en Tarragona, calle continuación de la de Armaña, LINDANTE POR DERECHA É IZQUIERDA CON RESTANTE TERRENO DE LOS VENDEDORES Y ESPALDAS CON JARDÍN DE LA CASA DE LOS COMPRADORES.»

Voldriam que algúns digués si això és prou serió y correcte pera que ho firmi una Administració d'Hisenda, encara que sia d'Espanya.

Si d'aquí a diumenge no se'n contesta, ho procurarem esbrinar pel nostre compte.

Los comerciants de ví y fabricants d'alcohol, pagan de molts anys entra un dret mòdic per tot quan introdueixen, ab la condició de tindrer

dintre'l magatzems y fàbricas llibertat completa, lliure d'afors.

L'actual arrendatari's comprometé a respectar l'antich contracte de piperi, segons consta en documents firmats pel Sr. Guijarro.

Donchs bé, l'arrendatari acostumat a que li deixin trepitjar la llei, presentara passar per demunt d'un contracte, volent intervenir las entradas y sortidas dels fabricants y fins fer asforos dintre l'establimet, ab manifesta vulneració d'un contracte qual clàusulas té obligació y deber de respectar.

Aquesta y altras imposicions tenen tan soliviant al comers d'aquesta plassa, que se'n diu tindrà lloc una gran reunió pera pender acorts enèrgichs que posin a ratlla la voracitat d'una Empresa, que no respecta'ls seus compromisos, ni a ningú.

Tenim ja las calorós a sobre y és aquesta l'època en que'l consum del glas se generalisa, sent cada any major lo nombre de famílies que s'acostuman a gastar neu per beure l'aigua fresca.

Es, donchs, d'absoluta conveniència, que l'aigua que's fabricants gastan pera produir lo gel sia bona y ben neta de tota mena de micro-organismes.

Sent avuy uns dels articles que's comptan ja entre'l de primera necessitat, creyem que com a tal entra en los que més té de vigilar l'autoritat, sent incalculables los perjudicis que l'ús de la neu pot ocasionar en l'economia.

Ha cessat lo delegat d'Hisenda senyor Vened, que marxà'l dijous passat a pender possessió de la delegació d'Hisenda de Salamanca.

Lo senyor Vened que ja havia servit en aquesta província en altra època, és persona que sempre s'ha sapigut fer simpàtic a tothom.

Empleat sèrio, intel·ligent y ben educat, escoltava sempre les reclamacions que se li dirigien y procurava sempre complaure en tot lo que podia sense, per això, vulnerar los drets de l'administració, quina defensa ténia encarragada.

Al mateix temps que'n donem lo pésam a nosaltres mateixos perquè difficultat creyem que'l vingui un altre de semblant, endressèm la nostra felicitació a la província de Salamanca per són nomenament.

Desitjèm al senyor Vened una bona estada en sa nova delegació y ja sab que aquí a Tarragona ha deixat forsa amichs que han sentit de veritat sa sortida y en aquesta redacció persones disposades sempre a reconeixir son valer y la rectitud de son procedir.

Fa vuit días reberem un B. L. M. del nostre amich don J. M. Ricomà, pregantnos l'inscripció de l'avís de la junta general de la Societat de salvament de náufrachs.

No fou possible complaurel perés ser ja feta l'edició.

Aquesta junta tingué lloc aquesta setmana ab assistència de dos delegats de la Junta Central de Madrid que reorganisaren la delegació de Tarragona.

Havent mort D. Pere Aragón, Optich que desde molts anys venia dedicantse en aquest negoci, la **Viuda y Fills** de dit Sr. participan a sa nombrosa clientela que seguirán servintlos com fins ara.

Comte de Rius 10, 2.º 2.º

Procedents de la testamentaria de doña Prudència Masalles, s'han repartit per tots los centres beneficis d'aquesta ciutat unas petites quantitats en metàlico.

Molt seria de desitjar que's tarragonins, sobre tot los que no viuen en sa ciutat natal, se'n recordessin de que aquí hi ha pobres y molta miseria y que may venen malament unas quantas pessetas que forsa llàgrimas poden aixugar.

—**Orfebrería religiosa y ornamentals d'Iglesia.**—J. CABALLÉ GÓMEZ.

La fusteria d'en Miquel Melendres que abans era al carrer de Mendez Núñez, s'ha trasladat al carrer Major, núm. 34.

Es casa que's recomana pera tota mena de treballs de fusteria y en ella rastre company Melendres facilita tota mena de dibuixos pera que'l parroquians puguen triar.

Desitjèm prosperitat al Sr. Melendres en son nou taller.

—**Camisas y corbatas alta novetat.** Camiseria de Pau Brú, comte de Rius, 20.

—**Pernils gallegos Sobressadas de Mallorca.**

Sixto Villalba, San Miquel, 23.

Cansat de probar específichs sensé cap resultat, l'únich que m'ha fet surtit espesíssim cabell a la calva més gran què'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIP. DE FRANCESC SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

LA ACTIVA

Servei diari d'encàrrecs de Tarragona

a Barcelona y viceversa

DE

BOXÓ Y FORCADA

Direcció Central a Tarragona: Carrer de l'Unió, 7 (fins las 4 de la matinada) y carrer de la Nau, 9, fuster.

A Barcelona: Portaferrisa, 23, porteria y carrer d'Urgell, 25, baixos.

Cervesa

L'ESPERANSA

Companyia anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President.....	Don Joseph Ciurana y Cabré
Vic-president.....	Don Pere Company y Molins
Administrador general.....	Don Bonifaci López Muñoz
Idem idem suplent.....	Don Pere Rius y Fábregas
Vocals.....	Don Joan Rovira y Palau
Gerent.....	Don Vicens Piera y Brils
Secretari general.....	Don Joseph M. Lorjurt y Barbany
Inspector general.....	Don Felip Durán y Piqué
	Don Vicens Aldrofeu y Prats
	Don Edelmir Borrás y Lozano
	Don August Vidal y Parera
	Don Lluís Massó y Simó

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

Delegat a la província de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando

TALLERS d'Arts Sumptuaries DE FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries.
Projectes y presupostos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mella y más agradable

Unica que conté'l 80 per 100 d'oli de fetge de bacallá y glicerofosfats y hipofosfats de cals y de cosa.

Aprobada y recomendada pels Colegis de Mejies y Farmacèutics de Barcelona, mitjançant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmacia de Marít y Codina Länglin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotll fisich, creixensa d'òssos y surtida de las dents. Necesaria als nens, embrassadas, vells y personas débils; pera las enfermetats consuntivas, convalescència, diabets, tos, catarrós, tisíss, escrófulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la lllet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzems de drogas:

A Tarragona, Major, 14

Uniò-36. Tarragona

Horas de classe.—PINTURA.—Classe era noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de dues a les tres de la tarda.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bo, que resisteix tota prova al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos vienys ab pintats tan rebòns, que ni Rafael ni Murillo los podrían fer melló, apropósito per regalos, causan gran admiració.

Trobarán també sombrillas y un gran assortit de bastòns, parassols de totes menes que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions

↔ DE ↔

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 29, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existencia a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totes las obras de **Literatura, Ciencia y Arts** de les principals casas editorials d'Espanya ja sia per quaderns semanales o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de **l'Avenç** y a la **Ilustració Catalana**
Ilustracion Artística,
Album Salón,
Ilustración Española y Americana
y a tota classe de **Ilustracions, Periódichs y Revistas** francesas, inglesas y alemanas.

La Confiança

Establiment de queviures y dolços de

FRANCESCH BOVE

Carrer de l'Unió, 18 (CASA PALLEJÁ)

TARRAGONA

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE

A. PONS ICART

ST. AGUSTI, NÚM. 21. PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genives.

Extracció de dents, caixals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emploamendes y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totes classes.

Gran fàbrica de braguers
34, Unió, 34
Herniados (TRENCATS)

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y pràctics que la ciència requireix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdichs.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trencadures.

Grans existencies en braguerets de goma pera la curació radical de las trencadures congènites y adquirides de l'infància y tot lo concernent a Cirurgia y a Ortopedia.

Casa recomenada per tots los seixys metges que han tingut ocasió de coneixela, tant per los gèneros de son catàlech com per los preus reduits.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34.—TARRAGONA

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organio-químichs propis pera plantacions preparanilos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a què deuen destinarse.

Despullas, tercerilla, etz., grans lleums, etz.

COMISSIONS Y REPRESENTACIONS

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.—Tarragona

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2.º - TARRAGONA

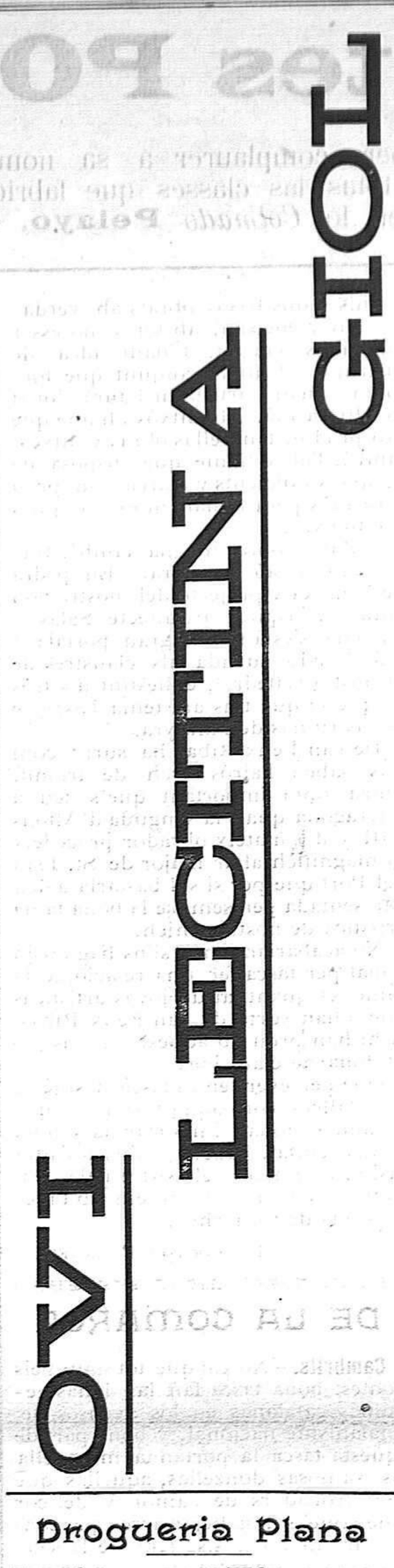
Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6

Tarragona, trimestre.....	150 ptas.
Fora.....	150 »
Extranger.....	200 »
Número d'avuy.....	0.10 »

Anuncis a preus reduits

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real, 6, cantonada Rebolledo, 20

En aquesta casa trobarà l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulfat y primeras matèries pera abons ab riquesa garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la mella marca

TARRAGONA

Farmacia Plana

al costat de l'antiga

CASA FIGUERAS

Real, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Completa assortit de medicaments pera curas antisèptiques.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aguas minero-medicinals

TARRAGONA

Serveys de la Companyia Trasatlàntica

Línia de Cuba y Méxic.—Lo dia 17 de Maig sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y el 21 de Coruña, lo vapor **Alfonso XII**, pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costaafirme y Pacífic ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méxic.—Lo dia 26 de Maig sortirà de Barcelona, lo 28 de Málaga y el 29 de Cádiz, lo vapor **León XIII**, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Juny sortirà de Barcelona, lo 15 de Málaga y el 15 de Cádiz, lo vapor **Montevideo**, directament pera Las Palmas Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admitem passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacific, pera qual port admets passatge y càrrega ab bitlets y coneixements directes. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, y ab trasbord a Habana. També càrrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 21 de Maig sortirà de Barcelona, havent fet les escalas intermitjents lo vapor **Alicante**, directament pera Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de l'India, Iava, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Juny sortirà de Barcelona, lo 5 de Nàpols y el 7 de Cádiz, lo vapor **Catalunya**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canàries.—Lo 17 de Maig sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y el 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de La Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Maig sortirà de Barcelona, lo 5 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escalas a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanger: dimarts, dijous y dissabtes. Per més informes dirigir-se a son agent **D. EMILI BORRÀS**.

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab flor taronger y escullida del taronger agre y vend en botolles de 114 de litre al preu d'una peseta.

A l'engros importants descomptes. Farmacia y laboratori de **A. Serra**. Demanar **AIGUA NAF SERRA**

Aigua naf SERRA